

navadne govorniške produkcije, ampak skrbno obdelani kamni v stavbi njegovega sistema. Iz tega se tudi razloži, da se razvija delovanje prof. dr. Zdziechowskega tako brez hrupa in bleska. Šele za njim bodo morali priti možje, ki bodo njegove ideje sprožili v tok časa in na njegovem sistemu osnovali novo politično gibanje med Slovani.

Toda gori navedena knjiga je še več kot zbirka četudi dobro in globoko preiščenih in na enotnem filozofično-političnem sistemu zasnovanih člankov. Kdor pozna neizmerno natančnost g. pisatelja, bo takoj vedel, da je on, preden je izdal svoje razprave v nemškem prevodu, vsako še natančno pregledal in po potrebi predelal in razširil in jasneje izrazil vodilno misel, ki jih druži v enotno celoto.

Knjiga g. prof. Zdziechowskega je torej popolnoma enotno in celotno delo, dasiravno se ne more imenovati v strogem pomenu izvirno.

SPRAVNA CERKEV V SPOMIN ALEKSANDRU II.
V PETERBURGU

Dalje sem rekel, da glavni pomen knjige ne obstoji v njeni vsestranosti. Imamo dela o Rusiji, ki obravnavajo najraznovrstnejše predmete ogromnega carstva z veliko natančnostjo in znanstvenim aparatom, čitati, števiki itd. — od prihoda Rurika pa do žgahnjarskega monopola imamo o vsaki važnejši ruski zadevi če ne literature, pa vsaj nekaj razprav. Toda v kljub temu nam je ostala Rusija tuja in nerazumljiva, ker nismo poznali njenega osnovnega vprašanja — stališča Rusije k evropski civilizaciji. Prof. dr. Zdziechowski obravnava samo to vprašanje. To je vodilna misel, rekel bi rdeča nit cele knjige, toda v zvezi z njo ga skoraj ni ruskega vprašanja, katerega bi se ne dotaknil.

Rusija leži med Azijo in Evropo in predstavlja v sebi boj dveh svetovnih sil, kateri bi imenoval „mon-

golizem“ in „evropeizem“. Tudi sedanja „revolucija“ ni pravzaprav nič drugega kot pojav tega boja in razvoja. V stališču Rusije k Evropi je obseženo tudi stališče, katero zavzema v verskem in v narodnem slovanskem vprašanju. Ako bi se Rusija naravno razvijala, bi se morala pretvarjati polagoma iz napol mongolske države, kakršna je izšla izpod tatarskega jarma, v evropsko državo s slovansko politiko. Toda tu je stopilo na pot „poljsko“ vprašanje. S tem, da sta ponemčeni Peter I. in nemška Katarina I., naščuvana od pruskega Friderika II. (katere vse tri je potem zgodovina imenovala „Velike“), razbila slavno in veliko poljsko slovansko državo in s pomočjo ostlandskih nemških baronov vpeljala na Ruskem sistem birokratičnega „prosvetljenega absolutizma“, ki je tudi nemškega izvora, je stopila Rusija iz naravnega zgodovinskega tira, ki je peljal iz Azije v Evropo. Odslej je smatrala oficijelna Rusija za svojo glavno nalogo, zatirati ideale poljskega naroda. Ker je pa poljski narod katoliški in slovanski in je bila njegova zgodovinska naloga postaviti jez nemškemu „Drang nach Osten“ in širiti katoliško krščanstvo na vzhod, je Rusija vsled tega antagonizma postala neslovanska in nekrščanska. V politiki podpira prusko protipoljsko politiko in je tuja avstrijskim in balkanskim Slovanom, pravoslavno krščanstvo je zbirokratizirala in postavila kitajski zid proti evropskim katoliškim vplivom.

O Grkih je rekel neki latinski pesnik: „Premagana Grecija je zmagala in umetnosti prinesla neumetnemu Laciju.“ Ako pride čas, ko se bo tudi lahko reklo: „Premagana Poljska je zmagala in Evropo prinesla neevropski Rusiji,“ bo s tem rešeno rusko vprašanje.

Glavni pomen knjige „Die Grundprobleme Russlands“ obstoji torej v tem, da nam predstavi „ruska vprašanja“ ali pravzaprav rusko vprašanje v svojem izvoru in razvoju pred oči. G. prof. dr. Zdziechowski pozna kot težko kak drug Evropejec Rusijo, ima med vplivnimi ruskimi krogi znanja in zveze in je kot vseučiliški profesor slovanskih literatur pred vsemi sposoben predstaviti duševno evolucijo ruskih pisateljev in mislilcev, ki so vplivali na razvoj dejanskih razmer. Poleg tega je on ustanovitelj „Slovenskega kluba“ v Krakovu in časnika „Slovanski svet“ in kot tak ustanovitelj novega slovanofilstva, ki ima trdno podlago in objemlje vedno širše kroge. Že zaraditega bi moral gori navedeno knjigo prečitati vsak Slovan, ki se peča s slovanskimi političnimi vprašanji. *L. Lenard.*

Dr. Johannes Frischauf. V proslavo njegove 70letnice. Spisal Fr. Kocbek. Str. 48. — Profesor graškega vseučilišča dr. Frischauf je znamenit geograf in hribolazec. Kot tak je prišel pri preiskovanju Savinjskih planin v dotiko s Slovenci in s „Slovenskim planinskim društvom“. Kot pravičen mož je podpiral vneto slovenske planinske težnje, s čimer si je nakopal, kakor znano, sovraštvo Nemcev. G. Kocbek popisuje delovanje tega simpatičnega moža, k sklepu podaje pregled njegovih mnogoštevilnih spisov.

Zlatno veslo. Bratskoj slozi Hrvata i Slovenaca prikazuje pop Slobodin. Nakladom Hrv. kat. akad. društva „Hrvatska“ u Beču. Prigodom I. hrvatsko-slovenskog djačkog katol. sestanka u Zagrebu. U Zagrebu. Tisak hrv. katol. tiskovnog društva, 1907. Str. 23. — Ob letošnjem sestanku slovenskih in hrvaških katoliških dijakov v Zagrebu je hrvaški rodoljub spesnil v na-

vadni meri junaških pesmi spomine iz stare slovenske in hrvaške zgodovine, ki se izlivajo slednjič v gorečo željo:

Tiho, tiho struji Sutla rieka,
Tiho struji, tajne priče zuje,
I razdvaja narod jednog breka,
Što ga spoji vjera i krv jedna,
A razdvoji tudja zavist biedna.
Oj kada će hladna Sutla rieka
Vez nam biti, ne slozi zapreka!
Kad će Hrvat složan i Slovenac,
Složno pojuć pjesmu pobjedničku,
Bratski plesti u slobodi vienac,
Srećom vječat majku zajedničku!

Hvalevredno je, da so nam neznani hrvaški izrazi raztolmačeni pod črto v slovenskem jeziku. Slovenski

tolmač so pomagali sestaviti „Daničarji“ (gg. Reból in Pregelj). To je pravo delo za našo slovensko in hrvaško vzajemnost! Ta pesem pa ostane kot trajen spomin na lepe dni zagrebškega sestanka. L.

Skladbe za citre. Izšle so sledeče skladbe v zbirki „Slovenski citrar“: Št. 3. „Nezvesta“. Fantazija po narodnem motivu. — Št. 4. „Vse mine“. Transkripcija po Ipavčevem napevu. — Št. 5. „Po jezeru“. Transkripcija po narodnem napevu za dvoje citer Vse te skladbe so znanega mojstra Fr. S. K o ž e l j s k e g a. Cena prvima dvema je 1 K, št. 5 1'60 K. Schwentnerjeva založba je pa preskrbela jako okusno salonsko opremo.

To in ono.

Naše slike. Spravna cerkev v spomin carju Aleksandru II. v Peterburgu (str. 478.). Dne 13. marca 1881 je padel ruski car Aleksander II. kot žrtev nihilistovskega atentata. Aleksander II. je bil osvobodil ruskega kmeta in je imel trden namen, da reformira starodavno odrevenelo carstvo po načelih svobode in civilizacije. A revolucionarni elementi, ki so se slepo zarotili zoper vsak državni red in ki jim ni do tega, da bi se zboljšal položaj ljudstva, ampak ki delajo le na uničenje države, so po rusko-turški vojski nastopili še predrzneje nego prej. Bila je doba terorizma. Nihilisti so se zarotili, da bodo z neprestanimi umori in atentati prisilili vse oblastnike, da odstopijo in da se nihče ne bo upal stopiti na njihovo mesto. Bilo je blazno početje, ki se je moglo poroditi samo v glavah tako eksaltiranih in mistično-fantastičnih ljudi, kakršni so ruski nihilisti, ki so prepojeni z neko ideološko filozofijo brez vsakega realnega temelja in ki silijo nekam brez jasnih ciljev. Saj ima še dandanes ruska revolucija, ki se vleče dalje brez pravega uspeha, isti značaj nejasnosti in slepega nepraktičnega fanatizma. Med raznimi dostojanstveniki, ki so padli tedaj, je bil tudi car Aleksander II., ki ga je zadela nihilistovska bomba, ko se je vozil skozi mesto. To je bila velikanska škoda za rusko državo, kajti Aleksander II. je ravnokar nameraval uvesti velike nove reforme, s katerimi bi bil ljudstvo še bolj osvobodil in mu dal ustavne pravice. A z njegovo smrtjo so bili umorjeni tudi lepi načrti, in naslednik, preplašen od nihilistovskega terorizma, je sklenil silo streti s silo in je zopet uvedel stari strogi absolutizem, iz katerega se Rusija še danes ne more rešiti v kljub ponesrečenim poizkusom z dumo. — Na mestu, kjer je zadela bomba carja Aleksandra, so sklenili sezidati spravno cerkev. Že leta 1882. so začeli zgradbo, a šele prošli mesec je bilo mogoče cerkev posvetiti. Zgrajena je v ruskobizantskem slogu.

O t o n p l. D e t e l a, deželni glavar kranjski in predsednik „Ces. kr. kmetijske družbe za Kranjsko“, je bil letos od vladarja imenovan za člana gosposke zbornice. Detela je za Miklošičem prvi Slovenec, ki je poklican v ta postavodajalni zastop. V kranjskem deželnem zboru zastopa kranjsko-škofjeloške kmečke občine in je bil izvoljen na program Slovenske Ljudske Stranke. — M a r o k o ima zdaj vladarjev na izbero. V osebi Mulej Hafida, ki se je pred kratkim proglasil v Marakešu za sultana, je dobil priznani naslednik in sin bivšega sultana Mulej Hasana, Abd-el Aziz, nevarnega tekmeča. Tudi brat sultanov Mulej Mohamed hoče vladati in ima v

svoji oblasti zapadne maroške pokrajine. Poleg teh je pa še mnogo šejkov, ki bi bili radi sami svoji. Mulej Hafid je star šele 32 let. Do 25. leta je samo proučeval muzulmansko modrost in je najizobraženejši med potomci kraljeve krvi, vsled česar vživa zaupanje arabskih duhovnikov, „ulemov“. Sedanje maroške zmede izrabljajo zase Francozi, ki so „v varstvo Evropecev“ poslali v Maroko armado pod poveljstvom generala Drude. Mulej Hafid, ki ni Evropcem sovražen, hoče pa vendar z vso energijo ohraniti neodvisnost Maroka. — B a j d e t o v

OTON PL. DETELA

deželni glavar kranjski in predsednik c. kr. kmetijske družbe, član gosposke zbornice

klavir na lok (str. 480.) je znamenita iznajdba, ki utegne imeti še lepo prihodnost. G. Ivan Bajde si je stavil nalogo, da izume način, kako bi se na glasbilu s tipkami dosegel naravni glas glasbil na lok, kakor ga imajo gosli, viole, cello in bas. To so poizkušali že davno pred njim, in dvesto let je že tega, kar živi ta problem v glasbeni zgodovini, a uspeh je bil